

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

Quæstio I. Quænam Nono, & Decimo Præcepto Decalogi prohibeantur?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

DISTINCTIO VII.

De Nono, & Decimo Præcepto Decalogi.

QUÆSTIO I.

Quænam Nono, & Decimo Præcepto Decalogi prohibeantur?

Nonum & decimum Præceptum Decalogi, quod?

Mala prava concupiscentiæ.

Præsertim voluptatum carnalium, & divitiarum.

Quid generant de pravis concupiscentijs?

1. **U**trumque hoc Decalogi Præceptum, peccata cordis, pravamque concupiscentiam expressius inhibens. *Exodi 20.* & clarius *Deuter. cap. 5.* sequentibus verbis proponitur: *Non concupisces uxorem proximi tui.* Et rursus: *Non domum, non agrum, non servum, non ancillam, non bovem, non asinum, & universa, quæ illius sunt.* Et merito: nam, quanta mala ex inordinata concupiscentia cordis oriantur, S. Iacobus in sua Canonica *cap. 4.* ex intuitu Spiritus Sancti, compendiosè declarat illis verbis: *Unde bella, & lites in vobis? Nonne ex concupiscentijs vestris, quæ militant in membris vestris?* Et 1. *Joan. 2.* *Quoniam omne, quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vite, quæ non ex Patre est, sed ex mundo.* Ad hanc igitur edomandam concupiscentiam hoc duplici Præcepto Deus jubet: *Non concupisces.*

2. Quia verò vel maximè prava concupiscentia voluptatum carnalium, & divitiarum, generi humano nociva est, atque periculosa; utpote ad quam homines naturaliter magis sunt proclives. Hinc Æterna Sapientia utramque speciali Præcepto explicitè atque expressè prohibendam censuit, non obstante, quòd implicitè atque indirectè jam in sexto, atque septimo Decalogi Præcepto prohibeatur.

3. Insuper, quia juxta illud 1. *Reg. 16.* *Homo videt ea, quæ parent, Deus autem intuetur cor:* hoc duplici Præcepto pariter innuitur, omnes alias internas concupiscentias pravas, & voluntarias delectationes, animique proposita contra alia Præcepta Divina prohiberi. Juxta quod Christus Dominus *Matth. 15.* expressius declarare dignatus est, dicendo: *De corde exeunt cogitationes mala, adulteria, furta, blasphemia, falsa testimonia; & hæc coinquant hominem.* Ut autem clariùs intelligatur intentio hujus duplicis Præcepti Decalogi, sit

4. CONCL.

4. CONCL. I. Hoc duplici Praecepto Decalogi non prohibetur concupiscentia illa, quae ex peccato originali residua est, & communiter *Fomes peccati* appellatur. Ita omnes Catholici, ac novissime Concilium Trident. Sess. 5. ubi ait: *Manere autem in Baptizatis concupiscentiam, vel fomitem, hac Sancta Synodus fatetur, & sentit: quae cum ad agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed utiliter per Christi gratiam vopugnantibus non valet.* Accedit ratio: quia ejusmodi motus appetitus sensitivi neque in nostra sunt potestate & libertate, ac proinde frustra prohiberentur; neque sunt peccatum, quamdiu ipsis voluntas non consentit. Siquidem, ut ait D. Augustinus lib. De vera Religione, cap. 14. *Usque adeo peccatum voluntarium est malum, ut nullo modo sit peccatum, si voluntarium non sit.*

5. CONCL. II. Tunc motus concupiscentiae in appetitu sensitivo sunt peccatum, ac contra haec ultima Praecepta Decalogi, quando accedit consensus voluntatis. Ita omnes Catholici. Et quidem, si consensus voluntatis sit perfectus, ac plene deliberatus, in materia ceteroquin gravi committitur peccatum mortale: si vero solum imperfectus, ac non plene deliberatus, erit duntaxat peccatum veniale. Et hoc posterius pariter dicendum, si versetur circa materiam levem, puta quando quis vult furari unum obolum.

6. CONCL. III. Nono Praecepto Decalogi specialiter prohibetur Delectatio morosa, atque illicitum Desiderium in materia venerea; de quibus ex professo in sequenti Quaestione. Quinimò eisdem peccatis corde, seu cogitatione deliberata perpetratis, peccatur contra hoc Praeceptum, quibus si opere perpetrantur, peccatur contra Praeceptum sextum; juxta quod dicit Salvator Matth. 5. *Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam moechatus est in corde suo.* Addit Navarrus cap. 19. *Manual. num. 1.* quod etiam peccet contra hoc Praeceptum mortaliter, qui deliberate cupit, vel gaudet amari amore libidinoso mortali ab alia persona, quamvis ipse non sic amet: quia talis consentit peccato mortali suo, vel alieno.

7. CONCL. IV. Contra decimum, ac ultimum Praeceptum Decalogi, peccant illi, qui nimia aviditate divitias expetunt, & modis pravis, atque illicitis artibus, opes augere concupiscunt: ut illi, qui ludis immoderate abutuntur: deinde mercatores, qui ut illi, qui penuriam, & annonae caritatem expetunt: item milites, qui bellum desiderant, ut illis suppetat facultas furandi, ac hujusmodi. Ita Catechismus Romanus, & Doctores passim.

Quantum autem huiusmodi prava, & inordinata desideria, noxia sint, si fiant, & habeantur animo deliberato, deducitur ex illis verbis Apostoli 1. Timoth. 6. *Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti simus: nam, qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli, & desideria multa, & inutilia, & nociva, que mergunt homines in interitum & perditionem. Radix enim omnium malorum est cupiditas, quam quidam appetentes erraverunt à fide, & inseruerunt se doloribus multis.* Hæc ibi.

QUÆSTIO II.

De Delectationibus morosis, & Desiderijs illicitis.

Delectatio
morosa ge-
neratim,
quid?

8. **A**Dvertendum, quòd *Delectatio morosa* generatim sit simplex & deliberata complacentia, quam voluntas capit ex cogitatione rei illicitæ sine intentione ipsam in opus deducendi: ut si quis contentus sit solâ Delectatione cogitationis interioris, v. g. complacendo sibi de occisione inimici, aut copulâ carnali absque operis intentione.

Unde sic di-
catur?

9. Porro huiusmodi *Delectatio* dicitur *morosa*, non ratione temporis, quo quis ejusmodi cogitationi illicitæ immoratur (potest enim brevissimo tempore peccari per Delectationem morosam, dummodò adsit perfecta advertentia, & consensus voluntatis) sed ratione negligentia, ignavia, & moræ ipsius voluntatis, quæ advertens malitiam suæ cogitationis, nihilominus perseverat morosè in ipsa, ac sibi in ea complacet, cum ipsam expellere deberet.

Desiderium
illicitum,
quid, &

10. Econtra verò *Desiderium illicitum* est actus, & motus efficax voluntatis, quo appetit, & fertur in objectum prohibitum: id est, quo voluntas vult, ac desiderat actum peccaminosum ipso opere perpetrare, si adesset facultas. Unde *Desiderium illicitum* per hoc differt à Delectatione morosa, quòd Delectationes morosæ ferantur in objectum ut aliquo modo præsens, sine intentione progrediendi ad ipsam operis executionem: *Desideria* autem ferantur in objectum, seu in rem desideratam ut absentem (*Desiderium* enim est de bono absente, ut inquit Aristoteles) simulque tendant in executionem operis, si adsit facultas. Hanc generalem doctrinam ad propositum applicando, sic

Quomodo
differat à
Delectatio-
ne morosa?

Delectatio-
nes morosæ
veneræ, &

11. CONCL. I. *Delectationes morosæ veneræ* sunt illæ, quæ ex rebus obscænis cogitatione, vel imaginatione apprehensis, cum pleno & deliberato voluntatis consensu percipiuntur, quamvis
nulla